

De jarige

Toneel

door

HENK JOHN

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE JARIGE** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **HENK JOHN** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **7** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Julius - honderd jaar oud

Mariecke - zijn achterkleindochter

Floor - zijn dochter

Minne - zijn jongste zoon

Kees - zijn oudste zoon

Belle - zijn schoondochter, echtgenote van Kees

Helga - verpleegster van Julius

Julius zit in een rolstoel. Mariecke ligt op de vloer. Ze eet een appel en tekent in een groot schetsboek de kop van Julius.

Julius: Niets gebroken. Niets gekneusd. Geen schrammetje opgelopen. De laatste twintig jaar... Ik denk de hele dag aan ongelukken. Dodelijke ziekten. De hele dag! Zoals ik vijftwintig jaar geleden aan albasten vrouwen dacht. *(Mariecke neemt een grote hap uit haar appel)*

Mariecke: Albasten vrouwen.

Julius: Glad.

Mariecke: Wond je dat op?

Julius: Dat moet wel.

Mariecke: Ik hoorde dat ze je willen slaan.

Julius: Slaan?

Mariecke: Ja.

Julius: Wie?

Mariecke: Ik ben geen verraadster.

Julius: Waarom?

Mariecke: Omdat ze bang zijn.

Julius: Slaan? Op m'n verjaardag?

Mariecke: Voordat de burgemeester komt. En de krant.

Julius: Waarvoor zijn ze bang?

Mariecke: Dat je ze voor gek zet.

Julius: Moest je me dat zeggen? Moet je me waarschuwen?

Mariecke: Ik moet niets. *(ze neemt weer een hap van haar appel)*

Julius: Heb je die appel nog niet op?

Mariecke: Nee.

Julius: Ik ben vandaag honderd jaar geworden.

Mariecke: Ik heb een nieuwe jurk gekocht.

Julius: Omdat ik jarig ben.

Mariecke: Omdat de burgemeester komt. En de krant.

Julius: Omdat ik honderd jaar ben geworden.

Mariecke: Hoe vindt je 'm staan?

Julius: Wat verwachten ze van me?

Mariecke: Vind je 'm niet sexy? Die jurk? *(Mariecke loopt naar Julius)*

Julius: Ze zullen vast vragen of ik nog de krant lees zonder bril.

Mariecke: De stof is heel zacht... Je mag er niet aankomen. Anders zou ik 'm moeten uittrekken en verbranden.

Julius: Wat willen ze dat ik zeg? Of willen ze dat ik niets zeg?

Mariecke: *(kijkt naar de handen van Julius)* Je handen willen bij je vandaan. Ze hebben genoeg van je... Je hoeft niets te zeggen. Schudden met je hoofd. Dat moet je. Mompelen. Kwijlen. Rusteloos met je vingers in je kruis graaien. Een wind laten.

Julius: Hoe heet je?

Mariecke: Mariecke. Of misschien Ansje... Welke naam vind je leuk?

Julius: Ik laat alles lopen.

Mariecke: Dan krijg je klappen.

Julius: Waar de burgemeester bij is?

Mariecke: Daarna. Ze zullen razend zijn.

Julius: En jij? Wat doe jij?

Mariecke: Wil je dat ik je help?

Julius: Ik kan 't alleen wel af. Ik kan jullie allemaal aan.

Mariecke: Daar zou ik maar niet op rekenen.

Julius: Zou je me willen helpen?

Mariecke: Misschien.

Julius: Waar hangt dat van af?

Mariecke: Of ik je aardig vind.

Julius: Wanneer vind men iemand aardig?

Mariecke: Niet men. Ik moet je aardig vinden. Ik geloof niet dat ik je aardig kan vinden. Als ik lang naar je kijk met m'n ogen dicht, dan krijg ik misschien medelijden met je. Op de televisie zag ik dat soldaten een man sloegen. Hij lag op z'n knieën. Hilde. Z'n handen gevouwen. Ik had medelijden met 'm. Ik gaf over. Als ik lang naar je kijk moet ik overgeven.

Julius: 't Spijt me.

Mariecke: 't Gaat niet om aardig zijn, maar om aardig gevonden te worden...Ik moet je aardig vinden.

Julius: Jij vind mij niet aardig.

Mariecke: Ik hoopte dat je m'n vriend zou willen zijn.

Julius: Waarom zou ik dat willen?

Mariecke: Omdat je me nodig hebt.

Julius: Ik wil niet bevriend zijn met iemand die ik nodig heb.

Mariecke: Egoïst! *(ze loopt weg)*

Julius: Blijf!

Mariecke: Waarom?

Julius: Wat wil je horen?

Mariecke: Dat je me mooi vindt.

Julius: Je lijkt op iemand. Iemand die ik ken. Van heel lang geleden.

Mariecke: Was ze mooi? *(Julius zwijgt)* Ze heeft je vast laten stikken! Mannen onthouden alleen vrouwen, die ze niet hebben kunnen neuken... Kun je 't niet zeggen? Vier woorden: ik vind je mooi.

Julius: Als je wilt laat ik een wind.

Mariecke: Ik wil liever dat je kwijlt. *(Julius opent z'n mond. Een lange draad speeksel loopt er uit. Mariecke kijkt zwijgend toe)*

Julius: Wat zou ik tegen ie moeten zeggen dat je kwaad wordt.

Heel erg kwaad.

Mariecke: (*gaat verder met tekenen*) Ik word nooit kwaad.

Julius: Ik wil dood.

Mariecke: Wie niet?

Julius: Ik kan 't niet zelf.

Mariecke: Wat wil je dat ik doe?

Julius: Een kussen op m'n gezicht drukken.

Mariecke: (*kijkt rond*) Ik zie geen kussen.

Julius: De dokter wil 't niet doen. Een goed gevulde spuit morfine en 't is gepiept. Maar nee. Hij zei, dat-ie in gedrang zou komen met God. Behalve als-ie rekeningen declareert. Dan is God zeker even de hond uitlaten... 't Is al erg genoeg dat ik er om moet vragen. Dat niemand uit zichzelf op 't idee komt. Ik zou een wrak familielid in een rolstoel absoluut niet kunnen aan-zien.

Mariecke: Bent u niet benieuwd naar de tekening?

Julius: Nee.

Mariecke: Denkt u dat ik niet kan tekenen?

Julius: Ik kijk nooit meer in een spiegel.

Mariecke: (*legt 't schetsboek neer*) Nou... laten we 'ns even de koe bij de horens vatten. 't Stervensgebeuren. We moeten dat volkomen zakelijk benaderen. Jij hebt een vraag naar een produkt. Ik kan 't produkt leveren. Een kussen op je gezicht drukken kost toch al gauw... vijfhonderd piek. Ik heb ook m'n lasten. Ik moet investeren. In m'n geweten. Dan 't bedrijfs-risico. Je zei dat je 't je huisarts hebt gevraagd, dus als hij 't attest moet schrijven wordt-ie argwanend. Wie is er lang met je alleen geweest? Juist! Ik zei de gek! Voordat je 't weet zit ik in de Bijlmerbajes. Dat betekent winstderving. 't Moet een beetje leuk blijven voor beide partijen. Leuk en toch betaalbaar... Wat zeg je?

Julius: Vijfhonderd gulden?

Mariecke: Inclusief b.t.w. Omdat je m'n overgrootvader bent. Ik ben de beroerdste niet.

Julius: Goed.

Mariecke: Ik beschik over een totaalpakket. Want wat is een kussen? Een kilo halfwitte halfdons met een overtrek van honderd procent baumwolle. Tel uit je winst! Maarr!... Ik kan ook op je gezicht gaan zitten. Resultaat gegarandeerd! Heb je al n's naar m'n billen gekeken? Vast wel! Ik heb je wel zien loeren!...Nou, dan hebben we daarin weer een differentiatie. Met slipje duizend piek!.. Zonder slipje vijftienhonderd! En omdat ik absoluut niet wil dat je een kat in de zak koopt... (*Mariecke draait zich om, tilt haar jurk omhoog en trekt het slipje naar beneden*) Alsjeblieft! Albasten billen voor vijftienhonderd

flappen inclusief b.t.w.!...Nou wat zeg je ervan? Een uniek aanbod?

Julius: Een uniek aanbod.

Mariecke: *(trekt haar slipje weer omhoog en strijkt haar jurk glad)* En laag geprijsd.

Julius: En laag geprijsd.

Mariecke: Dus?

Julius: Ondanks dat ik katholiek ben en op 't punt sta voor 't aangezicht van mijn God te verschijnen, kan ik de aanvechting, dit unieke doch laaggeprijsde aanbod met beide handen aan te grijpen ternauwernood onderdrukken.

Mariecke: Waar ligt je geld?

Julius: Mijn zoon Kees beheert m'n geld. Vraag oom Kees

Mariecke: Denk je nou heus, dat oom Kees vijftienhonderd piek... *(lacht)* Misschien als ik op zijn gezicht ga zitten... Ik krijg een geeltje van je. Je hebt wel mooi m'n billen gezien! Ze pakt 't schetsboek weer op en tekent verder. *(Floor op)*

Floor: Zie je niet dat er... nou ja. Hij moet ook niet praten, grootva. Hij kan niet meer praten. Die tijd is voorbij. Fini! Aan alles komt een end. Kijk maar naar buiten. Zie je die beuk? Geen blad meer aan. En van de zomer... een weelderige pracht. Kijk naar 't gras. 't Is dor... droog... futloos. Aan alles komt een end... Gottegot, wat heeft hij niet gepraat in z'n goeie dagen. Een stem als een klok had-ie. En waar-ie 't allemaal over had? God mag 't weten. 't Zal me wel wat zijn geweest. Over de prijzen van levensmiddelen. Over de prijzen van huizen, auto's... En over de oorlog. Natuurlijk over de oorlog. Maar eens houdt 't op... Verdroogt de bron. Een vlies trekt over de ogen. De oren worden groot. De rug trekt krom. Je moet 't 'm niet laten praten. Hij kwijlt als-ie praat. Dat komt omdat-ie 't zo graag wil. Net een hond. Hou een hond een stuk worst voor en hij kwijlt. En aan worst heb je nog wat, maar wat moet je nou met woorden? Waarom zou je daarvan gaan kwijlen? Ik weet 't niet. Je hebt meer aan stilte, denk ik wel 'ns. God! Wat zou ik graag stilte willen. Maar 't is nooit stil, weet je dat?... Hoor je die ruis? Net een waterval in de verte. Maar 't zijn auto's. Een constante stroom auto's. Een diarree van blik. 's Nachts hoor je alleen die waterval. En waar moeten al die mensen naar toe? Waar moet ie nou om drie uur 's nachts naar toe? Naar een calamiteit. Ja. Maar twee-honderd mensen gaan toch niet met z'n allen naar een calami-teit? Wat drijft ze?... Weet je... 't Is nooit meer stil. Zelfs niet in een bos. Als je al geen auto's hoort dan gaat er wel een vliegtuig over... Hartelijk gefeliciteerd, grootva. Met uw ver-jaardag... Nee! Zeg maar niets!... Anders gaat-ie weer kwijlen. 't Droogt zo nattig op, he? Op z'n pak. Z'n revers. 't Is net suikerwater. Je krijgt 't er bijna niet meer af...De burge-meester komt...

Wat zeg je nou tegen zo'n man?.. Nou ja... ik zie wel... Als er maar geen stilte valt. Dan weet ik nooit wat ik moet zeggen. In zo'n stilte. En je zult zien dat er dan ineens geen auto's voorbij rijden. Waar zal ik gaan zitten? Als de burgemeester komt, bedoel ik. Een beetje achteraf maar... Als ze me maar niet vragen of ik de burgemeester een verfrissing wil aanbieden. Die gaat er overheen. Over de rand van 't glas. Zeker bij zo'n petieterig glaasje jenever... Maar waarom zouden ze? Kees bedient de burgemeester vast... Ik denk dat ik daar maar ga zitten... Hartelijk gefe... *(ze gaat zitten en staart in de verte. Stilte)*

Julius: Is die vrouw er nog?

Mariecke: Ja.

Julius: Slaapt ze?

Mariecke: Ja.

Julius: Is God me weer genadig.

Mariecke: Wil je een glaasje jenever?

Julius: De fles staat in de kast. De deur van de kast zit op slot. De zuster heeft de sleutel. De zuster is weg.

Mariecke: Ik zorg vandaag voor je.

Julius: Ik ben vergeten of ik jenever lekker vind.

Mariecke: Alle oude mannen vinden jenever lekker. *(ze pakt uit haar tas een klein flaconnetje jenever, schroeft de dop er af en ruikt er aan. Ze neemt een slok)*

Julius: Smaakt 't?

Mariecke: Een slokje?

Julius: Liever een kussen. Albasten billen desnoods.

Floor: U mag geen sterke drank!

Julius: Dat noem ik nou een hazeslaapje. *(Mariecke schroeft de dop weer op de flacon en stopt 't in haar tas. Ze gaat door met tekenen. Minne op)*

Minne: ...Vader! *(Julius zwijgt)* ...Vader... Honderd!

Floor: Kwijlt-ie?

Minne: *(schrikt)* Oh! Floor!

Floor: Hoe gaat 't met je, Minne?

Minne: Dank je. Goed! Dag Mariecke. Mariecke glimlacht naar Minne.

Floor: Geef je nog steeds les?

Minne: Les?

Floor: Op school... Les... Op school. Dat heb ik altijd bewonderd in je. Dat je les geeft. Op school... Ik bedoel, makkelijk is 't niet. Onderwijzer. Helemaal niet. Verre van dat. Een moeilijk vak is 't. Uitgesproken zwaar zelfs. Kinderen zijn niet bepaald gezeglijk tegenwoordig... En zeker niet.. eh... van die zwarte... Die zul jij toch ook wel in de klas hebben? Van die zwarte... kinderen? Opgevoed in een andere cultuur,

he? Dat is 't. Als moeder van driehoog de vuilniszak op straat gooit...
tja... wat kun je dan verwachten? Van die kinderen? Niets toch? Voor
galg en rad! Ik zeg wel 'ns...

Julius: Geef jij les, Minne?

Minne: Nee, vader.

Floor: Geen les? Geef je geen les?

Minne: 't Geeft niet.

Floor: Sinds wanneer niet?

Minne: Laat maar.

Floor: Ik word overal buitengehouden Dan kun je van mij niet
verwachten...

Minne: Natuurlijk niet.

Floor: Nooit hoor ik wat... 't Is dat ik grootva's verjaardag op de w.c. heb
hangen, anders was ik hier niet eens geweest! Want geloof maar niet
dat iemand had gezegd: Floor! Denk je eraan? Grootva wordt
honderd...

Julius: *(tot Minne)* Als je geen les geeft, wat doe je dan wel?

Minne: Weet u 't niet meer?

Julius: Werk je niet bij de gemeentereiniging of zo?

Minne: U bent warm... Ik werk bij huisvesting.

Julius: Huisvesting.

Minne: Weet u 't weer?

Julius: Wat heb ik verkeerd gedaan dat je bij huisvesting werkt?

Floor: Ach ja! Jij meet keukenblokjes op.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto